

Sygn. akt II USKP 118/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku M. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o emeryturę pomostową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 października 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

1. oddala skargę kasacyjną,

**2. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawcy
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

M. R. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 7 listopada 2018 r. odmawiającej mu prawa do emerytury pomostowej wydanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 291 ze zm.; aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 291 ze zm.; dalej jako ustawa emerytalna) oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.; aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.).

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 10 czerwca 2019 r., V U [...], oddalił odwołanie. Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczony (urodzony [...] 1958 r.) w dniu 9 października 2018 r. złożył do ZUS wniosek o przyznanie emerytury pomostowej. Do wniosku dołączył informację o okresach składkowych i nieskładkowych oraz świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach: z GS S. w G. z dnia 22 października 2001 r. o zatrudnieniu od 11 maja 1977 r. do 30 listopada 1989 r. oraz że w tym okresie od 11 maja 1977 r. do 31 marca 1979 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika (wykaz A, poz. 43 dział VIII pkt 3 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Głównego CZSR z dnia 25 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy Spółdzielczości rolniczej), w okresie od 1 stycznia 1984 r. do 30 listopada 1988 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu pasz i śruty na stanowisku robotnika mieszankowego (wykaz A, poz. 43, dział X, pkt. 10 wykazu stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Głównego CZSR z dnia 25 lipca 1983 r.), a także z N. Spółki z o.o. w W., Baza Paliw nr [...] w N. z 1 stycznia 2004 r. o zatrudnieniu od 1 grudnia 1989 r. do 1 stycznia 2004 r., w tym w warunkach szczególnych w powyższym okresie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, którego przedmiotem było przepompowywanie, przeładunek, dystrybucja ropy naftowej i jej produktów na stanowisku operatora pomp i sprężarek (wykaz A, dział IV, poz. 19 pkt 7 wykazu stanowiącego Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił wnioskodawcy okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 36 lat, 4 miesięcy, 15 dni, w tym staż pracy w szczególnych warunkach w myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych

wynoszący 13 lat, 10 miesięcy i 8 dni, co dotyczy okresu od 1 grudnia 1989 r. do 1 stycznia 2004 r., po wyłączeniu czasu przebywania na zasiłkach chorobowych.

Sąd Okręgowy przyjął, że ustalenie prawa do emerytury pomostowej wymaga łącznego spełnienia warunków określonych w art. 4 i art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. W ocenie tego Sądu, ubezpieczony nie spełnia łącznie wszystkich warunków określonych w art. 4 tej ustawy, bowiem po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu jej art. 3 ust. 1 i 3. Sąd pierwszej instancji podniósł, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do emerytury pomostowej jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu aktualnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Nie spełnia przesłanki określonej w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych ubezpieczony, którego dotychczasowy czas pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11). Zdaniem Sądu Okręgowego, materiał dowodowy zebrany w sprawie nie potwierdza wykonywania przez wnioskodawcę przez okres co najmniej 15-tu lat pracy kwalifikowanej do prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z wykazami nr 1 lub nr 2 stanowiącymi załączniki do tej ustawy.

Sąd pierwszej instancji zaznaczył, że wprawdzie organ rentowy uwzględnił w ramach dyspozycji art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, okres zatrudnienia w N. od 1 grudnia 1989 r. do 1 stycznia 2004 r. w wymiarze 13 lat, 10 miesięcy i 8 dni, jednak wyłącznie jako zatrudnienie w szczególnych warunkach zgodnie z dotychczasowymi przepisami, to jest zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze

zm.; Wykaz A dział IV, poz. 19 - przetwórstwo, magazynowanie, przepompowywanie, przeładunek, transport oraz dystrybucja ropy naftowej i jej produktów). W ocenie tego Sądu, prace wykonywane przez ubezpieczonego w N. we wskazanym okresie nie mogły zostać zakwalifikowane do prac określonych w załączniku nr 1 lub nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Nie sposób w szczególności zakwalifikować ich do prac wskazanych w punktach 13 i 14 załącznika nr 2, jak wnosił odwołujący się. Zgodnie z pkt 13 są to prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Stosowanie zaś do pkt 14 są to prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. W ocenie Sądu pierwszej instancji, nie można przyjąć, aby wnioskodawca podczas zatrudnienia w N. sterował procesami technologicznymi lub technicznymi.

Również prace wykonywane przez ubezpieczonego w GS S. w G. na stanowisku kierowcy ciągnika i pracownika mieszkankowego nie mieściły się w jakiegokolwiek pozycji wykazu stanowiącego załącznik nr 1 lub nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy ocenił, że ze wskazywanych przez odwołującego się okresów jedynie zatrudnienie R. od 11 kwietnia 2006 r. do 31 lipca 2006 r. na stanowisku drwala mogłoby zostać zakwalifikowane jako pkt 34 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych (prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośną pilarką z piłą łańcuchową) pod warunkiem jednakże udowodnienia szczególnego zakresu wykonywanych obowiązków oraz stałego, w pełnym wymiarze wykonywania prac określonych w wykazie. Natomiast w aktach osobowych z tego zakładu brak jest zakresu obowiązków. Ubezpieczony nie przedstawił żadnych dowodów na wykonywanie pracy zgodnie z załącznikiem nr 1 pkt 34 we wcześniejszym okresie zatrudnienia w R., to jest od 12 lipca 2004 r. do 30 września 2005 r., gdzie w świadectwie pracy zostało wskazane stanowisko pracownik fizyczny. Świadectwa pracy z 30 września 2005 r. wnioskodawca nie kwestionował i nie wnosił o jego sprostowanie.

Zasadnicza i czynna służba wojskowa nie została również umieszczona w załączniku nr 1 lub nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych ani też w art. 5-11 tej ustawy.

W związku z tym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołujący się nie legitymuje się wymaganym przez art. 49 pkt 3 co najmniej 15-toletnim okresem zatrudnienia w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a w konsekwencji nie spełnia również łącznie warunków uprawniających do emerytury pomostowej określonych w art. 49 tej ustawy.

Wyrokiem z dnia 20 października 2019 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzające go decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w B. z dnia 7 listopada 2018 r. i 20 grudnia 2018r. oraz przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 grudnia 2018 r. (pkt I.); stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za niewyjaśnianie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (pkt II.) oraz orzekł o zwrocie kosztów procesu (pkt III.).

Sąd Apelacyjny uznał, że poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne nie są wystarczające do zastosowania prawa materialnego. Zdaniem Sądu drugiej instancji ustalenie, że po dniu 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca nie pracował w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, powoduje konieczność oceny, czy dotychczasowe okresy jego pracy są okresami pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, kwalifikowanej według art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (przesłanka z art. 49 pkt 3 tej ustawy).

Z akt osobowych wnioskodawcy wynika, że od 1 grudnia 1989 r. do 1 stycznia 2004 r. ubezpieczony był zatrudniony jako operator pomp, sprzęzarek (pierwotnie jako operator sprzętu zmechanizowanego) w N. spółce z o.o. (poprzednio C. [...] nr [...] w W.). Zgodnie ze świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach z 1 stycznia 2004 r. odwołujący się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach w okresie od 1 grudnia 1989 r. do 1 stycznia 2004 r., wykonując prace polegające na przepompowywaniu, przeładunku oraz dystrybucji ropy naftowej i jej produktów (to jest prace wymienione w poprzednio obowiązującym stanie prawnym w wykazie A dziale IV,

poz. 19 pkt 7 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego). Wykonywał w tym okresie w N. prace polegające na przepompowywaniu paliwa, mieszaniu paliw z półproduktów oraz przyjmowaniu i wydawaniu produktów naftowych (benzyna, olej napędowy, paliwo lotnicze). Czynność przepompowywania paliwa polegała na tym, że wnioskodawca podłączał przewody do cysterny kolejowej (w tym celu musiał wejść na cysternę, otworzyć zawory, podłączyć wąż spustowy do nalewaka kolejowego i odkręcić zasuwy na nalewaku kolejowym) i uruchamiać pompy, celem przepompowywania paliwa do zbiorników o pojemności 2 mln litrów znajdujących się na stacji. Podczas przepompowywania paliwa musiał cały czas monitorować ten proces. Znajdował się wtedy przy cysternach lub w pompowni (pompownia to budynek znajdujący się w połowie pod powierzchnią ziemi, w którym znajdowały się pompy z silnikami i całą armatura). Monitorowanie polegało na pilnowaniu parametrów uzależnionych od tego, jaki produkt był akurat przepompowywany, to jest takie, jak ciśnienie, gęstość, waga, temperatura. Po przepompowaniu paliwa wnioskodawca musiał przewody odłączyć, odessać paliwo z przewodów i pozamykać zawory. Przy przepompowywaniu paliwa musiało uczestniczyć kilku pracowników (po 2 na stanowisku, aby zapewnić asekurację). Proces przepompowywania paliw nie był zautomatyzowany. Paliwo ze zbiorników było następnie wydawane do autocystern. W tym celu wnioskodawca musiał wejść na podstawioną autocysternę, otworzyć włazy znajdujące się na autocysternie, podłączyć do niej przewody, a następnie otworzyć zawory/zasuwy na nalewakach autocysternowych w centralnej przepompowni. Następnie musiał pilnować procesu nalewania paliwa do autocystern, aby nie przelać paliwa, ponieważ cysterna była podzielona na komory. Mieszanie paliw polegało na połączeniu półproduktów w odpowiednich proporcjach, wykonywało się to przy pomocy nalewaków kolejowych. Wszystkie komponenty pompowało się najpierw do zbiornika magazynowego, następnie z powrotem przepompowywało do cysterny kolejowej i pompowało ponownie do zbiornika magazynowego. Cały proces musiał być nadzorowany przez wnioskodawcę, ponieważ nieodpowiednie połączenie proporcji, niewymieszanie się paliw,

nieprawidłowe podłączenie węży czy niekontrolowany wzrost ciśnienia na pompie, mógł doprowadzić do uszkodzenia pompy, pęknięcia rurociągu, a nawet do wybuchu paliwa. Przy mieszaniu paliw, z uwagi na szkodliwość substancji (to jest oleju napędowego, etyliny 86, 92, 94) i łatwopalność komponentów (to jest toluenu, nafty, środków żrących) pracownicy musieli nosić odzież ochronną, maski, gumowce z gumy benzynoodpornej i stosować rękawice ochronne. Dostawy paliw były codziennie na poziomie około 600 tys. litrów, wydawanych następnie do 20-30 autocystern. N. było połączona podziemnym rurociągiem około 1,5 km z rampą kolejową. Rurociągiem tym transportowano paliwo ze zbiorników pociągów do zbiorników w N., a następnie z tych zbiorników przepompowywano paliwo do autocystern. Cały ten proces wymagał istotnego nadzoru wnioskodawcy i kilku innych pracowników. Jednocześnie zwykle 2 pracowników pracowało przy pompach, w tym wnioskodawca i 4 przy autocysternach i zbiornikach kolejowych. W ciągu jednego dnia pracownicy tej stacji paliw przelewali, wydawali i przyjmowali od 500 do 600 ton wszystkich paliw, obsługiwali około 9-10 cystern kolejowych dziennie, przy czym jedna cysterna kolejowa mogła zmieścić 50-54 ton paliw. Stacja zajmowała się również przyjmowaniem i wydawaniem olejów, których było około 30 gatunków. Zakres czynności odwołującego się na stanowisku operatora pomp i sprężarek wskazuje, że do obowiązków odwołującego należało w szczególności: przygotowanie cystern, autocystern, beczek do napełniania produktem, wyładunek produktów i materiałów z cystern, wagonów i autocystern, napełnianie cystern kolejowych oraz autocystern, obsługa pomp i innych urządzeń przeznaczonych do wykonania określonej czynności, ustalenie wagi brutto, netto i tary, dokonywanie pomiarów słupa cieczy, ciężarów gatunkowych i temperatury w cysternach, autocysternach i zbiornikach, pobieranie próbek według obowiązujących norm, plombowanie cystern załadowanych i próżnych, bezwzględne podporządkowanie się kierującemu akcją gaśniczą w przypadku pożaru, wykonywanie pracy w sposób zapewniający przeciwdziałanie i zapobieganie szkodliwym wpływom na środowisko, powodującym jego zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz usuwanie przyczyn zagrożenia i eliminowanie uciążliwości szkodliwych dla środowiska, eliminowanie zagrożeń na stanowisku pracy oraz stosowanie sprawnych narzędzi pracy i aktualnego sprzętu

ochrony osobistej. Zakres odpowiedzialności odwołującego się został w tym dokumencie określony następująco: właściwe podłączanie tras paliwowych za i wyładunku cystern kolejowych i autocysternowych, niedopuszczenie do rozlewni i zmieszania produktu, właściwa praca urządzeń, oplombowanie cystern i autocystern, przestrzeganie przepisów BHP, ppoż. i ochrony środowiska, przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w zakresie korzystania z wód, ochrony wód i ziemi, ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem i przed uciążliwymi odpadami, dbałość o stan techniczny sprzętu, urządzeń i prawidłowe funkcjonowanie zabezpieczeń w celu zapewnienia ochrony środowiska. Ponadto z akt osobowych wynika, że odwołujący się posiadał specjalne uprawnienia do napełniania lub/i opróżniania zbiorników transportowych w zakresie cystern drogowych i kolejowych do materiałów niebezpiecznych klasy 3, wystawiony przez Okręgowy Inspektorat Kolejowego Dozoru Technicznego (następnie przez Transportowy Dozór Techniczny/kl. 2). Z "przyrzeczenia" z dnia 1 października 1997 r. wynika, że ubezpieczonemu został powierzony obowiązek wykonywania następujących czynności pomiarów słupów cieczy, gęstości i temperatury produktów w zbiornikach magazynowych oraz wagi brutto, netto i tary.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zgromadzona w sprawie dokumentacja, wyjaśnienia i zeznania odwołującego się oraz zeznania świadka pozwalają na ustalenie, że w okresie od 1 grudnia 1989 r. do 1 stycznia 2004 r. w N. odwołujący się wykonywał prace o szczególnym charakterze w rozumieniu pozycji 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, czyli pracę polegającą na "bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego".

Sąd Apelacyjny przypomniał, że w ustawie o emeryturach pomostowych wykazy prac w szczególnych warunkach oraz o szczególnym charakterze zostały zamieszczone w załącznikach do tej ustawy. W załączniku nr 2 za prace o szczególnym charakterze ustawodawca uznał zaś między innymi prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego (pkt 13) oraz prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi

skutkami dla bezpieczeństwa publicznego (pkt 14). W ustawie o emeryturach pomostowych nie definiuje się pojęć "procesów technicznych" i "technologicznych", "poważnej awarii" czy "bezpieczeństwa publicznego". Dla prawidłowego zrozumienia tych pojęć (a co za tym idzie prawidłowego stosowania ustawy) Sąd Apelacyjny oparł się o treść poradnika do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych zatytułowanego "Zasady kwalifikacji prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze" z dnia 10 czerwca 2009 r., opracowanego na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przez Centralny Instytut Ochrony Pracy będący państwową jednostką badawczą. W myśl wskazań zamieszczonych w tym poradniku, prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi stwarzać awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, to prace wykonywane przez osoby zatrudnione na stanowiskach, na których prace wykonywane są przy instalacjach technologicznych lub obiektach technicznych, na których awaria techniczna, w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. Nr 62, poz. 558 ze zm.) może spowodować poważne skutki, równoważne skutkom poważnych awarii, określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2003 r. Nr 5, poz. 58) i które nie są zaliczone do kategorii dużego lub zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Sąd Apelacyjnym przywołał treść art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej, zgodnie z którym awarią techniczną jest gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych, powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości. Stosownie natomiast do treści § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do głównego inspektora ochrony środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r., poważne awarie to między innymi awarie, które były następstwem

uwolnienia w trakcie magazynowania lub transportu dowolnej substancji, która ze względu na swoje właściwości lub ilość może być niebezpieczna dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, prowadząc przynajmniej do jednego ze skutków spośród rodzajów skutków, o których mowa w pkt 2 lit. a-d, to jest skutki wobec osób, szkody w środowisku, szkody w mieniu oraz negatywne skutki wykraczające poza terytorium Polski.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę na konieczność rozróżnienia prac przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi i prac przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi. Wyjaśnił, że pod pojęciem techniki kryje się sposób wykonywania określonej pracy, w jakiejś dziedzinie, metoda; ogół środków i umiejętności posługiwania się nimi, umożliwiające człowiekowi wytworzenie dóbr materialnych, a przez technologię rozumie się ogół procesów służących do wytwarzania lub przetworzenia materiałów, surowców i towarów naturalnych, półproduktów oraz gotowych wyrobów, także ciąg czynności produkcyjnych, wytworzenie danego produktu. Każda technologia, a ściślej proces technologiczny, łączy się z określonymi czynnościami technicznymi, dlatego spowodowanie awarii technicznej należy wiązać z procesem technicznym. Sformułowanie, że prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogą spowodować awarię techniczną, oznacza konieczność istnienia związku przyczynowego między sterowaniem procesem technicznym a możliwością spowodowania awarii (za: Ustawa o emeryturach pomostowych [w:] G. Gudowska, K. Ślęzak (red.), Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emerytury pomostowe. Komentarz, Warszawa 2013).

Z powyższego - zdaniem Sądu Apelacyjnego - jednoznacznie wynika, że prace, które mogą być rozpatrywane jako możliwe do zaliczenia do rodzajów prac ujętych w pkt 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, muszą spełniać wymagania związane z bezpośrednim sterowaniem, co w rozumieniu tej ustawy obejmuje prace wykonywane przez osoby wyspecjalizowane w obsłudze urządzeń, maszyn i instalacji, niezbędne do zapewnienia pełnej, kontroli parametrów sterowanych urządzeń. Dotyczy to pracowników, których zadaniem jest reagowanie na odchylenia (poza dopuszczalne granice) parametrów sterowanego procesu/instalacji przed zadziałaniem automatyki zabezpieczeniowej lub

podejmowanie działań korygujących tak, aby nie dopuścić do wystąpienia poważnej awarii ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Biorąc pod uwagę powyższe kryteria, do kategorii prac o szczególnym charakterze, określonych w poz. 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, można zaliczyć prace na takich stanowiskach jak operator pomp i sprężarek, które mogą spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ubezpieczony, zajmując się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obsługą pomp i sprężarek w okresie zatrudnienia w N., faktycznie wykonywał właśnie pracę tego rodzaju. Jednymi z elementów instalacji, nad których sprawnością działania czuwał, były zbiorniki paliw i pompownia znajdujące się na terenie zakładu pracy. Zarówno pompy jak i zbiorniki są zaś urządzeniami technicznymi, które mogą stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia i środowiska, wskutek rozprężenia cieczy lub gazów znajdujących się pod ciśnieniem różnym od atmosferycznego, rozprzestrzeniania się materiałów niebezpiecznych podczas ich magazynowania lub transportu (np. wyciek) czy wybuchu paliwa, pożaru. Prawdliwość ich funkcjonowania musi być sprawdzana przez dozór techniczny w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz.U. Nr 122, poz. 1321). Zbiorniki paliw i cysterny wykorzystywane w ruchu kolejowym i drogowym, podlegające przepisom tej ustawy muszą być zgłoszone do właściwej terytorialnie jednostki Urzędu Dozoru Technicznego lub Transportowego Dozoru Technicznego. Co za tym idzie, sprawowanie codziennego, stałego nadzoru nad prawidłowością eksploataowania takich zbiorników, jak i całej instalacji służącej do przepompowywania paliw, niewątpliwie należało traktować jako wykonywanie prac przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, o których mowa w pkt 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Uwzględniając powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie mogło budzić wątpliwości, że ubezpieczony w trakcie całego zatrudnienia w N. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał te same obowiązki, pracując bezpośrednio przy sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego.

Kolejnymi okresami zatrudnienia, które zdaniem Sądu Apelacyjnego stanowiły pracę wykonywaną w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, kwalifikowanymi jako prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośną pilarką z piłą łańcuchową (załącznik nr 1 pkt 34) było zatrudnienie w Przedsiębiorstwie Wielobranżowym "R." przypadające od 12 lipca 2004 r. do 30 września 2005 r. i od 11 kwietnia 2006 r. do 31 lipca 2006 r. Ten drugi okres Sąd Okręgowy w istocie zaliczał wnioskodawcy do prac wykonywanych w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Z akt osobowych wnioskodawcy wynika, że w pierwszym okresie zatrudnienia w "R." został on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika fizycznego, a w drugim okresie na stanowisku drwala. W całym okresie zatrudnienia w przedsiębiorstwie "R." pracował w lesie jako drwal, pilarz i ścinał drzewa, posługując się piłą łańcuchową mechaniczną. Prace załadunkowe wykonywał sporadycznie. Sąd Apelacyjny dał wiarę wnioskodawcy, że prace drwala wykonywał również w okresie od 12 lipca 2004 r. do 30 września 2005 r., będąc formalnie zatrudnionym na stanowisku pracownika fizycznego. W ocenie Sądu Apelacyjnego, ma to potwierdzenie w zaświadczeniu lekarskim z dnia 12 lipca 2004 r. (dzień przyjęcia do pracy), w którym wyraźnie stwierdzono, że wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych, ubezpieczony jest zdolny do wykonywania pracy na stanowisku drwala. Skoro zaś pracodawca wystawił pracownikowi skierowanie na badanie lekarskie, celem ustalenia, czy jest zdolny do wykonywania pracy drwala, to należało uznać, że to właśnie taką pracę faktycznie miał wykonywać w jego zakładzie pracy.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy pomostowej prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. W załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach

pomostowych pod pozycją 34 wyszczególnia się "prace bezpośrednio przy zrywce lub ręcznej ścinie drzew przenośną pilarką z pilą łańcuchową" i w ocenie Sądu Apelacyjnego wnioskodawca wykazał, że w spornym okresie wykonywał właśnie takie czynności, pracując na stanowisku drwala-pilarza przy zrywce i ręcznej ścinie drzew, w pełnym wymiarze czasu pracy (co wynika też z ewidencji czasu pracy).

W ocenie Sądu odwoławczego, zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych w wymiarze przekraczającym 15 lat, przy uwzględnieniu okresów nieskładkowych związanych z pobieraniem przez wnioskodawcę zasiłku chorobowego, których to okresów zgodnie z art. 32 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się (dotyczy to okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa). Ustalenie zaś, że przed 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, powoduje, że spełnił przesłankę wynikającą z art. 49 pkt 3 tej ustawy, a przez to spełnił wszystkie warunki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. Sąd Apelacyjny przyznał zatem wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 grudnia 2018 r., to jest od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy, czyli po spełnieniu ostatniej przesłanki przyznania emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się jednocześnie odpowiedzialności organu rentowego za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem stwierdzenie uprawnień wnioskodawcy do świadczenia nie było oczywiste, a organ rentowy ma ograniczone możliwości dowodowe w zakresie wyjaśnienia faktów spornych, a nadto dopiero Sąd drugiej instancji ostatecznie stwierdził spełnienie przez wnioskodawcę wszystkich przesłanek świadczenia.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z załącznikiem nr 2 poz. 14 do tej ustawy, przez błędną

wykładnię i przyjęcie, że wnioskodawca udokumentował okres pracy w warunkach szczególnych wynoszący co najmniej 15 lat i z tego tytułu należy przyznać mu prawo do emerytury pomostowej. Skarżący organ rentowy w uzasadnieniu skargi wywiódł, że poważne wątpliwości budzi dokonana przez Sąd Apelacyjny wykładnia pojęć "bezpośrednie sterowanie procesami technicznym mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego". W ocenie organu rentowego, katalog stanowisk wskazanych w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych nie przekłada się na katalog stanowisk zawartych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Nadzorowanie procesów technicznych wymaga bowiem szczególnych kwalifikacji oraz nałożenia na osobę wykonującą takie prace szczególnego rodzaju odpowiedzialności za wykonywane czynności. Zdaniem organu rentowego, tego rodzaju kwalifikacji i odpowiedzialności trudno dopatrywać się w pracy wnioskodawcy wykonywanej na stanowisku operatora pomp i sprężarek w bazie paliw.

Mając powyższe na względzie, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania wnioskodawcy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na rzecz organu rentowego za instancję apelacyjną i kasacyjną według norm przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący się wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie jej w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do takiej emerytury (pomostowej) przysługuje osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12 tej ustawy; oraz 3) w dniu wejścia ustawy w życie miała wymagany w

przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Przepis art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych pozwala na uzyskanie emerytury pomostowej przez osoby, które nie legitymują się wykonywaniem po dniu 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, wprowadzając w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o to świadczenie spełniał w dniu 1 stycznia 2009 r. (wejście w życie ustawy) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Istota problemu prawnego (w odniesieniu do ustalonego stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy) sprowadza się do pytania o możliwość zakwalifikowania okresu zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku operatora pomp i sprężarek w bazie paliw jako okresu pracy o szczególnym charakterze, o jakiej mowa pod pozycją 14 wykazu stanowiącego załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Pod tą pozycją wymienione są prace przy "bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego". Ustawodawca nie wskazał więc pod pozycją 14 tego wykazu konkretnego stanowiska pracy, jak uczynił to pod innymi jego pozycjami, lecz posłużył się opisową metodą scharakteryzowania pracy uprawniającej do emerytury pomostowej. Jak łatwo przy tym zauważyć cała formuła opisowa składa się ze zwrotów niedookreślonych, z których praktycznie każdy wymaga konkretyzacji. Pozwala to na dużą elastyczność kwalifikacji różnego rodzaju prac, wykonywanych na różnych stanowiskach, różnie nazywanych. Ciężar oceny w znacznym zakresie przenosi się więc na element ustaleń faktycznych dotyczących wykonywanych czynności, a nie na próbę stworzenia uniwersalnej definicji stanowiska pracy, czy raczej rodzaju pracy; definicji określającej przesłanki ujęte pod pozycją 14 wykazu stanowiącego załącznik nr 2 do ustawy (to samo dotyczy zresztą pozycji 13 tego wykazu). Trafnie tym samym Sąd drugiej instancji skupił się na bardzo szczegółowych (obszernych) ustaleniach faktycznych i opisie poszczególnych czynności wykonywanych przez ubezpieczonego na stanowisku operatora pomp i sprężarek w bazie paliw. Przy czym Sąd Apelacyjny celnie

wszystkie te czynności odniósł do pracy w konkretnej bazie (w miejscu, czasie i wymiarze), a więc z uwzględnieniem skali różnego rodzaju czynności technicznych i nadzorczych. I już na wstępie prowadzi to do wniosku, że tylko odniesienie ocen prawnych do tak uszczegółowionych ustaleń faktycznych może pozwolić na analizę spełnienia przesłanek właściwych dla pracy określonej pod pozycją 14 w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do ustawy, bez przyłożenia nadzwyczajnej wagi do próby stworzenia uniwersalnej definicji rodzaju pracy (stanowiska) spełniającej te przesłanki.

W wyroku z dnia 11 marca 2021 r., I USKP 17/21 (LEX nr 3193877) Sąd Najwyższy podkreślił, że wykaz będący załącznikiem do ustawy stanowi uzupełnienie i skonkretyzowanie definicji pracy o szczególnym charakterze zamieszczonej w art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Trzeba zatem rozważyć, czy wykonywana przez ubezpieczonego praca może podlegać kwalifikacji pod którąś z pozycji załącznika nr 2 do ustawy, a więc, czy odznacza się przymiotami wymienionymi w tejże definicji, to jest, czy praca ta wymaga szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, a możliwość jej należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek związanego z procesem starzenia się pogorszenia sprawności psychofizycznej. Ustawodawca, posługując się opisową (a nie stanowiskową) metodą charakterystyki prac wymienionych pod pozycją 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, nie wyjaśnił bowiem znaczenia użytych w tym przepisie pojęć niedookreślonych. Wyjaśnienie tych zwrotów jest rzeczą praktyki, w tym zwłaszcza orzecznictwa sądowego. I rzeczywiście w judykaturze próby konkretyzacji poszczególnych pojęć są podejmowane. W wyroku z dnia 9 maja 2019 r., III UK 115/18 (LEX nr 2681237) Sąd Najwyższy podkreślił, że w orzecznictwie sądów powszechnych (np. wyroki wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z 28 lutego 2018 r., VI U 1664/17, LEX nr 2463739; wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 16 listopada 2016 r., VIII U 1018/16, LEX nr 2189081) ukształtowała się linia orzecznicza, zgodnie z którą wskazówek co do wykładni pojęcia "prace przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi (lub technicznymi) mogącymi stwarzać zagrożenie

wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego" należy szukać w poradniku do ustawy o emeryturach pomostowych zatytułowanym "Zasady kwalifikacji prac w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze" z dnia 10 czerwca 2009 r. W serii wyroków Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy: z dnia 7 października 2010 r., II SA/Bd 844/10 (LEX nr 752200); z dnia 21 października 2010 r., II SA/Bd 884/10 (LEX nr 656461); z dnia 21 października 2010 r., II SA/Bd 875/10 (LEX nr 656460) oraz z dnia 21 października 2010 r., II SA/Bd 846/10 (LEX nr 656459) w zakresie stosowanych metod interpretacji poszczególnych pojęć użytych w załącznikach do ustawy charakterystyczne jest odwoływanie się w pierwszej kolejności do znaczenia potocznego, językowego, zwłaszcza w sytuacjach, gdy użyte w wykazach określenia nie mają odniesień w innych przepisach, a także poszukiwanie odniesień i znaczeń w innych regulacjach prawnych. W orzeczeniach tych analizowano między innymi relacje pomiędzy pojęciami "prac przy bezpośrednim sterowaniu procesami technologicznymi mogącymi stwarzać zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego" (załącznik nr 2, pkt 13) oraz "prac przy bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego" (załącznik nr 2, pkt 14). Poszukując właściwych kierunków interpretacji tych pojęć sąd administracyjny odwoływał się do językowego (słownikowego) rozróżnienia terminów "technika" i "technologia" a w aktach normatywnych z dziedziny szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska upatrywał źródeł rozróżnienia pojęć "awarii przemysłowej" i "awarii technicznej". W zakresie interpretacji pojęcia "bezpieczeństwa publicznego" odwoływał się natomiast do poglądów doktryny, wyrażonych na tle różnych regulacji prawnych. W konkluzji tych rozważań sformułowano trafną tezę, że pojęcia użyte w wykazach prac o szczególnym charakterze powinny być rozumiane tak, iż skutki awarii muszą zagrażać zakłóceniem normalnego toku życia społecznego, zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo powodować możliwość powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Dla oceny skutków zagrożenia ("poważne") należy przyjmować maksymalne możliwości wystąpienia skutków. Chodzi zatem o możliwość powstania awarii technicznej (przemysłowej), która może być ograniczona do

jednego urządzenia, ale jej skutki muszą powodować niebezpieczeństwo w większym zakresie niż ograniczone do jednego stanowiska pracy (w literaturze zob. J. Parchomiuk: Problematyka emerytur pomostowych w orzecznictwie sądów administracyjnych, PiZS 2013 nr 2, s. 24; M. Zieleniecki [w:] Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz do trzech ustaw emerytalnych, pod red. K. Antonówa, Warszawa 2019).

W formule opisowej przedstawionej pod pozycjami 13 i 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych kluczowe jest określenie czynności polegającej na "bezpośrednim sterowaniu". Językowo czynność sterowania (ster to urządzenie służące do kierowania statkami wodnymi i powietrznymi) polega na kierowaniu pracą jakiegoś urządzenia za pomocą innych odpowiednich urządzeń (Słownik internetowy PWN). W powołanym wyżej wyroku z dnia 9 maja 2019 r., III UK 115/18, Sąd Najwyższy słusznie stwierdził, że przy wykonywaniu tego rodzaju prac (polegających na "bezpośrednim sterowaniu") pracownik musi obsługiwać urządzenia, maszyny lub instalacje i stale kontrolować ich parametry, reagując na wszelkie odchylenia i podejmując działania korygujące, co w założeniu ma doprowadzić do niedopuszczenia do wystąpienia poważnej awarii ze skutkami dla bezpieczeństwa publicznego (w większym zakresie niż ograniczone do jednego stanowiska pracy; por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 marca 2021 r., III AUa 1049/20, LEX nr 3165844). Należy bowiem podnieść - co jest utrwalone w orzecznictwie - że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, lecz rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych; por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281). Ocena, czy wykonywana praca była pracą o szczególnym charakterze, zależy od ustaleń faktycznych przyjętych jako podstawa wyrokowania. Nie jest bowiem możliwe generalne (uniwersalne) określenie, jaki rodzaj pracy polega na bezpośrednim sterowaniu procesami technicznymi mogącymi spowodować awarię techniczną z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego. Tym bardziej nie można z góry określić stanowisk, na których ten rodzaj pracy jest wykonywany.

Sąd Apelacyjny w rozpoznawanej sprawie, dokonując analizy znaczenia poszczególnych zwrotów zawartych w charakterystyce pracy określonej pod pozycją 14 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych (bezpośrednie sterowanie, proces techniczny, poważna awaria, bezpieczeństwo publiczne), trafnie odniósł je do bardzo szczegółowych ustaleń faktycznych konkretnych czynności wykonywanych przez ubezpieczonego. Sąd drugiej instancji podkreślił, że wnioskodawca jako pracownik zatrudniony na stanowisku operatora pomp i sprężarek uczestniczył w procesie technicznym, który mógł spowodować awarię (techniczną) z poważnymi skutkami dla bezpieczeństwa publicznego, a nadto praca ta wymagała szczególnej sprawności psychofizycznej i wpływała na wcześniejsze zakończenie aktywności zawodowej. Prawidłowo Sąd odwoławczy podkreślił, że oprócz zwykłych czynności technicznych, ubezpieczony wykonywał także czynności kierujące (sterujące) przez stałe monitorowanie procesów polegające na pilnowaniu parametrów przepompowywanych substancji (ciśnienia, gęstości, wagi, temperatury), bowiem cały proces musiał być nadzorowany przez wnioskodawcę w celu przeciwdziałania awarii. W ocenie czynności ubezpieczonego jako sterowania procesem technicznym znaczenie ma w dużym stopniu wielkość działalności bazy paliw, której dotyczyła praca wnioskodawcy, co przekładało się na kwalifikację tej pracy jako sterowania (kierowania) procesem technicznym, w odróżnieniu od zwykłego wykonywania czynności tego rodzaju (dziennie 500 do 600 ton paliw, obsługa około 9-10 cystern kolejowych, przy czym jedna cysterna kolejowa mogła zmieścić 50-54 ton paliw).

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. W świetle tych wiążących ustaleń w pełni prawidłowa jest ocena Sądu Apelacyjnego, że wnioskodawca świadczył pracę o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zarzut naruszenia art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z załącznikiem nr 2 poz. 14 do tej ustawy nie stanowi więc usprawiedliwionej podstawy skargi kasacyjnej.

Z podanych względów Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na mocy art. 98 § 1 k.p.c.

a.s.